

[Hem](#) > ... > [Dina Rättigheter](#) > [Minderårigas Rättigheter Vid Domstolsförfaranden](#) > Romania

Innehåll inlagt av
Rumänien

Minderårigas rättigheter vid domstolsförfaranden

Rumänien

1. Barnets rättskapacitet

Rättskapacitet (*capacitatea de folosință*) handlar om en persons medborgerliga rättigheter och skyldigheter. En person får rättskapacitet vid födseln och förlorar den i samband med döden.

Handlingsförmåga (*capacitatea de exercițiu*) är personens förmåga till självständiga civilrättsliga handlingar. En person får full handlingsförmåga när den fyller 18 år.

Även underåriga kan genom äktenskap få full handlingsförmåga.

Om det finns rimliga skäl kan vårdnads- och familjedomstolen (*instanța de tutelă*) erkänna att underåriga som har fyllt 16 år har full handlingsförmåga. I så fall kommer även den underåriges föräldrar eller vårdnadshavare att höras. Ett yttrande från familjerådet kommer också att beaktas om det anses att det finns behov av det.

Underåriga som har fyllt 14 år har begränsad handlingsförmåga.

En person med begränsad handlingsförmåga kan ingå rättshandlingar om samtycke ges av dennes föräldrar (eller förmyndare om sådan finnes). När så föreskrivs i lag krävs även ett yttrande från familjerådet, om det finns ett sådant, samt vårdnads- och familjedomstolens tillstånd.

Fysiska personer som saknar handlingsförmåga (underåriga under 14 år eller personer som är föremål för särskilda förmyndarskapsåtgärder) ska företräddas av ett juridiskt ombud.

I brottmål är underåriga under 14 år inte straffrättsligt ansvariga. Underåriga mellan 14 och 16 år är bara straffrättsligt ansvariga om det kan bevisas att de har begått handlingen med uppsåt. Underåriga som har fyllt 16 år är straffrättsligt ansvariga enligt lag.

En icke frihetsberövande utbildningsåtgärd vidtas om en underårig begick ett brott mellan 14 och 18 års ålder. Frihetsberövande utbildningsåtgärder får vidtas för underåriga mellan 14 och 18 år i följande fall:

1. Om de även har begått ett annat brott för vilket en utbildningsåtgärd har vidtagits och verkställts, eller om verkställigheten hade påbörjats innan det brott som de nu står inför rätta för begicks.
2. Om det straff som föreskrivs i lag för det begångna brottet är fängelse i minst 7 år eller livstids fängelse.

2. Tillgång till anpassade förfaranden – barnspecifika stödmekanismer och stödförfaranden

Tribunalen för barn- och familjeärenden i Brașov (*Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov*) är den enda specialdomstolen i Rumänien för sådana här fall.

Specialdomstolen är behörig att pröva både brottmål (där minst en tilltalad, målsägande eller civilrättslig part är underårig) och civilrättsliga mål (tvister om placering och adoption).

När det gäller territoriell behörighet är tribunalen för barn- och familjeärenden i Braşov behörig för distriktet Braşov. Andra mål som rör underåriga prövas av allmänna domstolar.

När barn är brottsoffer är det de specialiserade avdelningarna vid generaldirektoraten för socialt bistånd och skydd av barn (*Direcţile Generale de Asistenţă Socială şi Protecţie a Copilului*) som ansvarar för att ingripa i fall av övergrepp, vanvård, människohandel, migration och repatriering. Detta fastställs i lag nr 272/2004 om skydd och främjande av barnets rättigheter samt i regeringsbeslut nr 49/2011 om godkännande av rammetoden för multidisciplinära teams och nätverks förebyggande arbete och ingripande i fall av våld mot barn och våld i hemmet och av metoden för multidisciplinära och interinstitutionella ingripanden i fall som involverar barn som exploateras eller löper risk att exploateras som arbetskraft, barn som är offer för människohandel samt rumänska migrantbarn som är offer för andra former av våld i andra länder.

År 2020 inrättades en arbetsgrupp vid justitieministeriet (*Ministerul Justiţiei*) för frågor som rör brottsoffer. Arbetsgruppen ska framför allt arbeta med inrättandet av särskilda förhörssrum för underåriga, specialutbildningar för yrkesverksamma när det gäller att hantera olika typer av brott och brottsoffer, skapandet av ett informellt nätverk för yrkesverksamma som ansvarar för att hantera offer för sexualbrott samt förbättringen av de kriminaltekniska tjänsterna för brottsoffer.

Rädda barnen Rumänien (*Salvaţi Copiii România*) har, i samarbete med avdelning 6 vid generaldirektoratet för socialt bistånd och skydd av barn (*Direcţia Generală de Asistenţă Socială şi Protecţia Copilului Sector 6*) i Bukarest, öppnat det första pilotcentrumet (Barnahus) för barn som är offer för sexuella övergrepp och extremt våld i hemmet. Centrumet jobbar med Barnahus integrerade modell som består av komplexa tjänster, psykologiska och medicinska bedömningar, förhör och skydd av barn som är offer för sexuella övergrepp och extremt våld i hemmet.

I början av 2022 inledde åklagarmyndigheten vid Högsta domstolen (*Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie*), tillsammans med Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter (FRA), justitieministeriet och generaldirektoraten för socialt bistånd och skydd av barn, ett projekt med det övergripande målet att se till att det finns ett väl fungerande, tillgängligt och bra straffrättsligt system för barn som är brottsoffer och för hatbrottsoffer. Projektet går ut på att renovera, ställa i ordning och utrusta 35 förhörssrum för underåriga, ta fram två tematiska analyser av hur situationen ser ut när det gäller hatbrott och när det gäller barn som är brottsoffer, ta fram vägledningar (upptäcka och lagföra hatbrott/förhöra underåriga offer och lagföra brott mot dem) och erbjuda specialistutbildningar för åklagare och andra yrkeskategorier. Syftet är att höja kunskapen och medvetenheten om vilka behov hatbrottsoffer och barn som är brottsoffer har, även de som tillhör den romska minoriteten.

Domstolsrådet (*Consiliul Superior al Magistraturii*) har för närvarande tillgängliggjort 47 förhörssrum för underåriga i domstolar runtom i landet, i linje med internationella normer för hörande av underåriga. Detta har gjorts i samband med genomförandet av ett på förhand fastställt projekt för rättslig fortbildning och kapacitetsuppbyggnad.

Straffprocesslagen (*Codul de procedură penală*) föreskriver också att åklagarorganet får besluta om att vidta lagstadgade skyddsåtgärder mot målsägande i syfte att skydda deras privatliv eller värdighet. Sådana åtgärder får också vidtas om deras privatliv eller värdighet kan äventyras eller om de kan vållas skada (oavsett hur stor skadan är eller vilken typ av skada det rör sig om) till följd av att gärningspersonen frigges eller rymmer. Personer som anses vara sårbara är barn, brottsoffer som är beroende av gärningspersonen, offer för terrorism, organiserad brottslighet, människohandel, våld i nära relationer, sexuellt våld och sexuellt utnyttjande, offer för hatbrott, diskriminering och fördomar som särskilt kan ha samband med deras personliga egenskaper, personer med funktionsnedsättning samt brottsoffer som har vållats avsevärd skada på grund av brottets allvar.

Straffprocesslagen innehåller också bestämmelser om hörande av underåriga.

Där föreskrivs att målsägande och vittnen som är yngre än 14 år ska förhöras i närvaro av minst en förälder, en förmyndare eller en person eller företrädare för en institution som ansvarar för barnets uppfostran och utbildning. Dessutom ska en psykolog som utsetts av det rättsliga organet närvara. Psykologen ska ge sakkunnig rådgivning till den underåriga under hela det rättsliga förfarandet.

Om målsägandena har särskilda skyddsbehov enligt lag ska den rättsliga myndigheten besluta om att vidta en eller flera av följande åtgärder (som inte får leda till att förfarandet inte genomförs korrekt eller att parternas

rättigheter och intressen påverkas negativt):

1. Att höra dem i lokaler som utformats eller anpassats för detta ändamål.
2. Att höra dem genom en psykolog eller i närvaro av en sådan eller annan specialist på rådgivning till brottsoffer.
3. Att förhöret och eventuella efterföljande förhör genomförs av en och samma person, om så är möjligt och om det rättsliga organet anser att detta inte leder till att förfarandet inte genomförs korrekt eller att parternas rättigheter och intressen påverkas negativt.
4. Att höra dem genom videokonferens eller andra tekniska kommunikationsmedel på den plats där de till följd av en tillfällig skyddsåtgärd är inkvarterade.

Om en målsägande är offer för misshandel av underåriga, våld i nära relationer, människohandel och utnyttjande av sårbara personer, brott mot den sexuella friheten och integriteten e.d. ska det alltid vara en person av samma kön som målsäganden som genomför brottsutredningsorganens förhör, och när så behövs efterföljande förhör. Detta gäller även i andra fall där omständigheterna kring brottet gör att det anses nödvändigt. Om detta inte är möjligt får förhören, och när så är aktuellt efterföljande förhör, av sådana målsägande genomföras av en person av ett annat kön än målsäganden med samtycke av dennes advokat och en psykolog eller annan specialist på rådgivning till brottsoffer. Det får dock inte leda till att förfarandet inte genomförs korrekt eller att parternas rättigheter och intressen påverkas negativt.

Enligt straffprocesslagen ska mål behandlas skyndsamt och prioriteras om målsägandena är underåriga eller offer för misshandel av underåriga, våld i hemmet, människohandel och utnyttjande av sårbara personer, brott mot den sexuella friheten och integriteten e.d. Om målsäganden är en underårig under 16 år som är offer för misshandel av underåriga, våld i nära relationer, människohandel och utnyttjande av sårbara personer, brott mot den sexuella friheten och integriteten e.d. kommer domstolen att besluta att barnet inte ska närvara vid förhandlingen om den anser att viss bevisning kan påverka barnet negativt.

Straffprocesslagen föreskriver också att en underårig i undantagsfall får gripas och häktas, men bara om hans eller hennes personlighet och utveckling inte skulle påverkas oproportionerligt mycket av frihetsberövandet i förhållande till syftet med åtgärden.

Häktningsens längd fastställs med hänsyn till den tilltalades ålder den dag då beslutet fattas att vidta, förlänga eller upprätthålla häktningen.

Om ett administrativt eller rättsligt förfarande gäller ett barn föreskriver civillagen (*Codul civil*) att barnet ska höras om det har fyllt 10 år. Barn som är under 10 år kan också höras, om den behöriga myndigheten anser att det är nödvändigt för att avgöra ärendet. Rätten att bli hörd innebär en möjlighet för barnet att begära och få all information (som ska anpassas till barnets ålder), att uttrycka sin åsikt och att informeras om vilka konsekvenser det kan få om barnets vilja uppfylls och om konsekvenserna av ett beslut som rör barnet. Barnets ålder och mognad avgör i vilken utsträckning dess åsikter kommer att beaktas.

3. Fortbildning av yrkesverksam personal

Högsta rättsrådet genomför, i egenskap av projektansvarig och i samarbete med Nationella institutet för domar- och åklagarkåren (*Institutul Național al Magistraturii*), nationella domstolshögskolan och den norska domstolsförvaltningen, det på förhand fastställda projektet "Rättslig fortbildning och kapacitetsuppbyggnad", som finansieras genom programmet rättsliga frågor inom ramen för den norska finansiella mekanismen 2014-2021.

Som en del av detta projekt tillkännagav domstolsrådet och Nationella institutet för domar- och åklagarkåren att de skulle inleda ett förfarande för att utse en expert i syfte att ta fram en långsiktig utbildningsplan på området *tekniker för att höra underåriga (ett barnvänligt rättsväsende) – civilrättsliga aspekter*. Experten ska vara en av de experter som utsetts som utbildare på området *tekniker för att höra underåriga*, när sådana utbildningar anordnas inom ramen för projektet, och särskilt fokus ska ligga på den romska befolkningens särdrag.

Nationella institutet för domar- och åklagarkåren kommer att ha stor användning av resultaten i domarnas och åklagarnas långsiktiga fortbildning i tekniker för att höra underåriga i såväl tvistemål som brottmålsprocesser. Resultaten kommer också att ligga till grund för en ny, enhetlig strategi som ska bygga på nationell och europeisk praxis.

Ett långsiktigt utbildningsprogram (kursplanen) för tekniker för att höra underåriga (ett barnvänligt rättsväsende) ska tas fram och fungera som ett praktiskt stöd till den personal som arbetar med utbildning vid Nationella institutet för domar- och åklagarkåren. Eftersom ett barnvänligt rättsväsende ska vara ett överordnat intresse i det rumänska rättssystemet vill man säkerställa att en enhetlig strategi tillämpas när underåriga hörs genom att se till att samma tekniker alltid används.

4. Tillgång till rättsmedel

Det finns inga särskilda bestämmelser för underåriga.

I tvistemål kan parter i förfarandet överklaga domen om de kan motivera det, och i lagstadgade fall kan även andra organ eller personer som är missnöjda med domen överklaga den. Åklagaren får söka en ny rättslig prövning av domstolsavgöranden om detta krävs för att försvara rättigheterna, friheterna och de legitima intressena för underåriga, personer som får juridisk rådgivning eller är föremål för särskilda förmyndarskapsåtgärder och för försvunna personer, samt i andra fall som uttryckligen föreskrivs i lag.

Om den misstänkte eller tilltalade i en brottmålsprocess är underårig ska rättshjälp alltid ges. Målsägande ska alltid få rättshjälp om de saknar handlingsförmåga eller har begränsad handlingsförmåga, eller om de är offer för misshandel av minderåriga, våld i nära relationer, brott som rör människohandel och utnyttjande av utsatta personer eller brott mot den sexuella friheten och integriteten e.d.

5. Adoption

Adoption är den rättsliga åtgärd som skapar ett föräldra-barnförhållande mellan adoptivföräldern och adoptivbarnet samt familjeband mellan adoptivbarnet och adoptivföräldrarnas släktingar.

Vid adoption ska alla följande principer beaktas: Att det är för barnets bästa och att det säkerställer att barnet får stadig uppfostran och utbildning i en familjemiljö. Hänsyn ska tas till barnets etniska, språkliga, religiösa och kulturella ursprung och lämpligheten i alla handlingar som rör adoptionsförfarandet.

Adoptionsförfarandet regleras i civillagen (artiklarna 451-482).

Senaste uppdatering: 29/07/2024

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.